

кому не нужны жертвы и прекрасно это осознают. Кино и журналы формируют массовое понятие и представление об идеале» [7].

Как видно, основной метод глянцевого журнала заключается в том, чтобы читательская аудитория воспринимала заданные стандарты и идеалы, как цель, достижение которой возможно при трансформации «неидеального» стиля жизни, собственного образа в «идеальный», тот, который предлагает журнал.

Литература

1. Ромах О.В., Слепцова А. А. Содержание и структура глянцевого журнала // Аналитика Культурологии, 2009, №14. С.170–176.
2. Эш Медиакит 2014. Интернет-адрес: http://fashionzone.by/sites/default/files/mediakit/esh_media_kit_2014.pdf
3. InStyle Media Kit 2014. Интернет-адрес: http://www.instyle.ru/upload/InStyle_mediakit.pdf
4. John Sentamu: You ask the questions. Интернет-адрес: <http://www.independent.co.uk/news/people/profiles/john-sentamu-you-ask-the-questions-428924.html>
5. Красота — это страшная сила? Опыт глянцевой прессы. Интернет-адрес: <http://kinoart.ru/ru/archive/2006/11/n11-article21>
6. Культ привлекательной внешности в СМИ мешает счастью женщин. Интернет-адрес: <http://www.newsru.com/arch/world/03aug2005/kult.html>
7. Молодость вместо нефти. Интернет-адрес: <http://www.odnako.org/magazine/material/molodost-vmesto-nefti/>

СПЕЦИФІКА ПРАЦЫ РЕДАКТАРА Ї ВИДАВЕЦТВЕ “МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА”: АД РУКАПІСУ ДА КНІГІ

С. В. Умец

Сучасны рэдактар – спецыяліст кніжнай справы, адказны за выкананне разнастайных відаў дзейнасці – ад арганізацыйна-кіраўнічай да літаратурна-творчай. Ён прымае рашэнне аб прыдатнасці рукапісу для апублікавання, складае канцэпцыю кнігі, каардынуе дзейнасць усіх удзельнікаў выдавецкага працэсу, удасканальвае тэкст твора, працуе з аўтарам, ацэньвае мастацкае афармленне, кантралюе ход звязвання тэксту і ілюстрацый у адзінае цэлае.

Рэдактара можна параўнаць з дырыжорам, ад узмаху рук якога залежаць хуткасць і ўзгодненасць працы ўсіх удзельнікаў падрыхтоўкі кнігі ў выдавецтве [1, с. 46].

Адна з найбольш адказных задач рэдактара – ацэнка рукапісу. Менавіта ён прымае рашэнне аб мэтазгоднасці публікацыі твора. Дакладнасць ацэнкі рукапісу ўплывае на тое, ці атрымае чытач патрэбную кнігу, ці добрым будзе выданне, ці паспяхова пройдзе праца

па ўдасканаленні і выданні твора. Гэты этап мае вялікае значэнне і для аўтара. Ад таго, наколькі правільна ацэніць рэдактар месца дадзенага твора ў літаратурным працэсе, залежыць і творчы лёс пісьменніка.

Пры ацэнцы твора рэдактар выкарыстоўвае адзіны ідэйна-эстэтычны крытэрыі. Даследчыца С. Антонава вылучае наступныя складнікі ідэйнага боку комплекснага крытэрыю: сацыяльная значнасць зместу, светапогляд аўтара, глыбіня пастаноўкі грамадскіх праблем. Крытэрыі мастацкасці тэксту: адзінства зместу і формы, мастацкая праўда, арыгінальнасць аўтарскай манеры, эмацыянальная ёмістасць і асацыятыўнае багацце, цэласнасць, дакладнасць [2, с. 189].

Калі ў выніку аналізу рукапіс прызнаецца прыдатным да друку, анатацыя на гэты твор уключаецца ў перспектыўны план выдавецтва, які рассылаецца па бібліятэках, установах культуры і адукацыі з мэтай высвятлення запатрабаванасці ў чытачоў.

Пасля таго, як рукапіс збірае дастатковую колькасць запытаў, яго ўключаюць у месячны план выдавецтва. Перад працай непасрэдна з тэкстам рукапісу рэдактар павінен заключыць дамову з аўтарам. Уладзіўшы фармальнасці, рэдактар бярэцца за апрацоўку твора.

У фарміраванні мастацкага твора рэдактар – другая пасля аўтара фігура. Якуб Колас у лісце да П. Пестрака пісаў: “Апроч усіх іншых якасцяў, як добрае валоданне моваю, стылістыкай, рэдактар павінен быць у некаторым сэнсе парыкмахерам: сям-там падрэзаць, дзе-небудзь пачысціць, пагладзіць, а дзе і проста павыстрыгаць валасы з ноздраў, з вушэй, калі яны не дужа патрэбныя” [3, с. 74].

Асноўная задача літаратурнага рэдагавання – удаканаліць мову, стыль і кампазіцыю твора. Рэдактар павінен зрабіць тэкст не толькі лексічна і граматычна правільным, але і даходлівым, лёгка ўспрымальным.

У выдавецтве “Мастацкая літаратура” 80 % кніг друкуецца па-беларуску. У гэтым ёсць свой плюс: па-руску большасць нашых аўтараў піша заштампавана, вуглавата і ненатуральна, а беларускае слова гучыць. Вядома, без хібаў не абыходзіцца, але ж на тое і існуе рэдактар, каб заўважыць недахопы ў тэксце і пазбавіцца іх.

Так, беларускамоўным творам уласцівы і да сёння “трымаюць моду” плеанастычныя і таўталагічныя спалучэнні. Інтэрлінгвістычныя прычыны слоўнай празмернасці грунтуюцца на нераспазнаванні семнай нагрузцы запазычаных слоў або этымалагічнага непазнавання складнікаў словазлучэння [4, с. 56]. Часцей за ўсё сустракаюцца наступныя плеанастычныя выразы: “на сённяшні дзень”, “вярнуцца назад”, “кінуць галавой”, “пайсці пешы”, “узняцца наверх” і інш.

Яшчэ адна памылка, характэрная для большасці рукапісаў – калькаванне з рускай мовы. Яскравы прыклад – фразема “*на самой справе*”, якая ўзыходзіць да рускай кніжна-пісьмовай традыцыі і з’яўляецца чужароднай для беларускай мовы.

Лексема “справа” адносіцца да слоў-амонімаў: 1. работа, занятак; тое, чым хто-н. заняты; дзейнасць; 2. абавязак, доўг; 3. патрэба; тое, што неабходна вырашыць; 4. спецыяльнасць, галіна ведаў ці навыкаў; 5. судовы разбор, працэс; 6. збор дакументаў, якія маюць адносіны да якой-н. асобы, здарэння [5, с. 619]. У іншых значэннях замест лексемы “справа” звычайна ўжываюцца наступныя словы: праца, работа, клопат, занятак, пытанне, праблема і г.д. Так, фразему “на самом деле” варта перакласці словам “насамрэч”, а “дело в том – “проблема ў тым”, “сутнасць у тым”, “рэч у тым”.

Аднак пры ўнясенні правак рэдактару трэба быць вельмі асцярожным. Ён павінен адчуваць своеасаблівасць аўтарскай манеры пісьма. Творчая індывідуальнасць пісьменніка выяўляецца ў мове і стылі яго твораў. Прывядзем некалькі прыкладаў:

- Югася Каляда ў рукапісы “Слова не з майго лексікона” ўжывае варварызмы, якія гарманічна ўключаюцца ў моўную тканіну аповесці, сюжэт якой грунтуецца на ўзаемаадносінах беларускай дзяўчыны і французскага юнака: “*Правае вока, левае вока; вейкі, mascara сіняга колеру...*”; “**Wow! Дасцінна!**”; “*Гэты чароўны набор гукаў – France! – выклікаў у дзяўчыны, без перабольшанняў, нясцерпны боль*”;

- у зборніку Алега Ждана “Трэба цярпець” пры дапамозе парцэляцыі рэалізуецца эмацыянальна-выяўленчая функцыя, г. зн. парцэляцыя ўзмацняе выразнасць выказвання, дазваляе перадаць моц пачуццяў гаворачага: “*Галя! – раптам зароў загадчык, як паранены тыгр, і кінуўся да суседняга пакойчыка. – Выдай яму стол! На дзве тумбы! З шуфлядкамі! Тэрмінова! З дастаўкай!*”;

- “*Галёкала Укля Поцеху на пацеху: не спіш, Неспіш?*” – гэта адзіны выраз у аповесці “Юшка Вялеса” Святланы Гук, для якога характэрная спецыфічная фанетычная арганізацыя (алітэрацыя свісцячых і шыпячых; асананс [а], [у], [э]), аднак ён з’яўляецца першым сказам твора, таму надае інтрыгу і заахвочвае працягнуць чытанне.

Калі неабходныя праўкі ўнесены ў тэкст, рэдактар запрашае аўтара на гутарку. Тон і характар першай сустрэчы могуць вызначыць у далейшым адносіны з пісьменнікам, а значыць, і эфектыўнасць сумеснай дзейнасці [2, с. 235]. Падчас працы з аўтарам над рукапісам рэдактар вырашае пытанні, якія ўзніклі пры праўцы тэксту, высвятляе спрэчныя моманты, пазначаныя алоўкам на палях. На кожную нязгуду аўтара з рэдактарскай

заўвагай трэба адказваць неаспрэчнай аргументацыяй, пацверджанай аўтарытэтнымі крыніцамі.

Пасля абмеркавання правак з аўтарам і дапрацоўкі твора рэдактар перадае рукапіс на вычытку. Пытанні, якія ўзнікаюць ў карэктара, павінен вырашыць вядучы рэдактар. Тэхнічны рэдактар уносіць праўкі ў электронны варыянт тэксту – і карэктар праводзіць зверку. Гэты працэс кантралюе рэдактар, за якім замацаваны рукапіс.

Акрамя тэксту, рэдактар павінен ацаніць мастацкае афармленне будучай кнігі, бо менавіта ён найбольш дакладна ўяўляе сабе спецыфіку твора, разумее індывідуальнасць аўтарскай манеры, ведае асаблівасці чытацкага ўспрымання кнігі [2, с. 221]. Рэдактару неабходна прасачыць, каб ілюстрацыі былі цесна звязаныя з тэкстам: гэтая сувязь дапамагае чытачу ўспрымаць адзінства зместу і формы мастацкага твора.

Завізаваны карэктарам, мастацкім і тэхнічным рэдактарамі, зацверджаны вядучым рэдактарам і галоўным рэдактарам выдавецтва, рукапіс адпраўляецца ў друкарню.

Такім чынам, рэдактару трэба ведаць сутнасць і механізм выдавецкай справы, разбірацца ў працэсе падрыхтоўкі рукапісу да друку. З’яўляючыся вядучай фігурай у гэтым працэсе, рэдактар павінен здзейсніць галоўную задачу – выпуск кнігі, забеспячэнне патрэбнасцяў чытацкай аўдыторыі. А гэта магчыма толькі пры ўмове прафесійнай падрыхтоўкі і пастаяннага імкнення да ўдасканалення ведаў.

Літаратура

1. *Мильчин, А.Э.* Методика редактирования текста. / А.Э. Мильчин. – 3-е изд. – М. : Логос, 2005. – 524 с.
2. Редакционная подготовка изданий : учебник. / С.Г. Антонова [и др.]; под ред. С.Г. Антоновой. – М. : МГУП, 2002. – 468 с.
3. *Хромчанка, А.Р.* Основы творческой деятельности редактора / А.Р. Хромчанка. – Минск : БДУ, 2010. – 107 с.
4. *Іўчанкаў В.І.* Дыскусія беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту / В.І. Іўчанкаў. – Мн. : БДУ, 2003. – 257 с.
5. Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы / пад рэд. М.Р. Судніка. – Мн. : БелЭн, 1999. – 784 с.

LIVE BLOGGING AS A POPULAR TREND IN ONLINE MEDIA

Anastasiya Haritonova

Everyone knows what Twitter or blogs are. But if we combine timeliness of tweets and a form of presentation in web blogs, we will understand what live blogging is. Nowadays it has become very popular trend in online media. Thus live blog is a post which provides a textual coverage of an ongoing event. It is